

NTNF's engasjement innen drikkevannsforskningen

Av Kari Blegen.

Kari Blegen er dr.ing. fra NTH og ansatt i Norges Teknisk-Naturvitenskapelige forskningsråd.

Innlegg på møte i Norsk Vannforening 4/3 1980 om «FoU-behovet innen drikkevannssektoren».

Drikkevannsforskningen sto sentralt i NIVA's første tid, i slutten av 50-årene og ut over i 60-årene. Senere kom drikkevannet i bakgrunnen i NIVA's arbeid. Problemene var større på andre kanter, særlig på avløpssiden.

Det var først i 1977 at NTNF sentralt tok opp problematikken igjen, i Langtidsplan fra Komité for forurensningsspørsmål for perioden 1978—82. Drikkevannsforskningen ble der registrert som et mulig nytt prosjektområde. Dette førte til en mindre bevilgning i 1978. Bakgrunnen var at man så med stigende bekymring på de mange nye kjemiske substanser som etter hvert ble tilført vannkildene, ved utslipp fra industri, kloakk og avfallsbehandling, og ved langveis lufttransport. Det var også signaler som tydet på at rensemetodene for drikkevann kunne skape forurensningsproblemer.

Den direkte foranledning til at Komitéen tok drikkevannspørsmålet opp på dette tidspunkt var at NATOs Komité for det moderne samfunns utfordringer (Committee on the Challenge of Modern Society — CCMS) startet en Pilot Study on Drinking Water i slutten av 1977.

Her tok man sikte på å skaffe seg en oversikt over industrilandenes drikkevannsfurensningsproblemer, og «state of the art» i vannrenseteknologien. Forurensningskomiteens bevilgning for 1978 satte Norge i stand til å delta i prosjektet, med representanter fra NIVA, SI, SINTEF og Inst. for vassbygging, NTH. SIFF fikk ansvaret for koordineringen av den norske innsatsen i CCMS-prosjektet, med sjefing. Myhrstad som formann for en arbeidsgruppe med representanter fra alle de deltagende institusjoner. Prosjektet avsluttes i løpet av 1980, og fortsatte bevilgninger fra NTNF i 1979 og 80 har satt de nevnte institusjoner i stand til å delta aktivt i CCMS-prosjektet, på prosjektmøter og seminarer og ved å bidra med deler av teksten til sluttrapporten. CCMS-prosjektet har vist seg å være en unik anledning til raskt å skaffe oss en oversikt over aktuelle oppgaver og problemstillinger innen drikkevannsforskning og vannforsyning.

I hele denne perioden har det pressede budsjett i Komité for forurensningsspørsmål gjort det vanskelig å få igang forskning av noe omfang innen drikkevannssektoren. I slutten av 1978 nedsatte imidlertid Komitéen en ad hoc arbeidsgruppe som skulle utrede nærmere behovet for forskning innen området. Gruppen fikk

en meget snau tidsramme, fra november 1978 til mars 1979. Hensikten var raskt å skaffe en oversikt som så kunne gå inn som et bidrag til rulleringen av NTNFs Langtidsplan 1980—84. Arbeidsgruppen fikk følgende sammensetning:

Sjefingeniør Jan Aug. Myhrstad,
Statens Institutt for Folkehelse, form.

Fylkesingeniør Inge Eikland,
Østfold fylkeskommune

Seksjonsleder Arild S. Eikum,
Norsk institutt for vannforskning

Stadslege Jon A. Storstein,
Sarpsborg kommune

Teknisk sjef Aasmund Tveiten,
Lier kommune.

NIVA stillet cand.real Egil Gjessing som sekretær, og ydet en betydelig egeninnsats av sine egne forskningsmidler.

Arbeidsgruppen ble anmodet om å gi en kort beskrivelse av tilstanden av våre drikkevannsressurser i dag og de problemer man har med dem, vurdering av utviklingstendenser m.h.p. forurensningssituasjonen og rensemetoder, samt vurdering av behovet for norsk forskning på området med utgangspunkt i den forskning som foregår i dag. Arbeidsgruppen ble anmodet om å foreta arbeidet i nær kontakt med de forskningsmiljøer som forutsattes å kunne bidra, og med brukerne, videre med andre utvalg i NTNf og NLVF, samt med det utredningsarbeid omkring drikkevannsressurser som foregår i Miljøverndepartementet og SFT.

Arbeidsgruppen arbeidet hardt og effektivt, og leverte en fyldig utredning innen fristens utløp medio mars. Jeg vil benytte

anledningen til å uttrykke vår anerkjennelse for det raske og grundige arbeid som ble gjort. Arbeidsgruppen hadde en sporty holdning til oppgaven og gjorde i realiteten en kjempejobb på den korte tid man hadde til rådighet.

Utredningen vil bli nærmere omtalt i neste innlegg. Her er å berette at det ble trykket opp et større antall eksemplarer og fordelt til helsemyndigheter og kommunale myndigheter over hele landet, samt til en rekke sentrale institusjoner. Utredningen synes å ha slått godt an, vi har fått inn mange kommentarer og får fortsatt forespørsler om flere eksemplarer.

Dessverre var det ikke mulig for NTNf å følge opp med større bevilgninger for 1980. De som kjenner budsjettssituasjonen vet at budsjettet for 1980 ikke var blandt de mest ekspansive. Med mange andre store oppgaver igang, og tildels med forpliktelse om ekspansjon, som Eutrofiering og Miljøgifter, ble det en ny spareblussbevilgning til drikkevannssektoren, med henblikk på å fullføre NATO/CCMS samarbeidet og støtte til et par mindre prosjekter.

NTNFs intensjoner for feltet drikkevann ligger i vår siste Langtidsplan 1980—84. Der anbefales det ialt kr. 1,8 mill. under lav ramme og kr. 5,7 mill. under høy ramme for 5-årsperioden. Det ble understreket at med mindre man kan komme opp på et terskelnivå på minst 1/2 mill. kr. pr. år, har det ingen hensikt å sette igang noe program. Vi håper at denne situasjonen vil inntreffe i 1981. Vårt mål er å bygge opp programmet til et nivå på 1—1,5 mill. kr. pr. år over resten av 5-årsperioden, men dette er selvsagt avhengig av mange usikre faktorer, og budsjettperspektivene innbyr ikke til for stor optimisme.

Nå er det ikke rimelig å vente at Miljøverndepartementet skal reise kjerringa alene. Det ville ikke være urimelig å vente at Sosialdepartementet også kom inn med bevilgninger, da de to departementer har et delt ansvar i vannforsyningssektoren. Vi håper å avklare dette under ruleringen av den kommende Langtidsplan i løpet av våren.

I mellomtiden foregår det naturligvis en del forskning og utviklingsarbeide rundt om, ikke minst ved SIFF, men det er ikke tvil om at det er ønskelig å komme igang så snart som mulig med et større integrert FoU-program.

GRØNER

RÅDGIVENDE INGENIØRER

**VANN -
AVLØP - OG
RENSETEKNIKK**

**INGENIØR
CHR. F. GRØNER A.S.**

Ski - Kongsvinger - Sarpsborg - Fredrikstad - Ørsgrunn -
Kristiansand - Bergen - Førde - Trondheim - Tromsø - Finnsnes
Hovedkontor: Mariesvei 20, 1322 Hovik - Tlf. (02) 12 33 50